

Kā FSC plāno virzīties tālāk un risināt savas problēmas?

Latvijas Mežu sertifikācijas padome

FSC sertifikācijas sistēma pēdējos gados ir cietusi no smagiem reputācijas triecieniem. Tie ir bijuši gan skandāli par nelegālu koksnes izstrādi aizsargājamās teritorijās, piemēram, Rumānijas Karpatos vai Ukrainā, gan nespēja pilnībā izkontrolēt auditoru objektivitāti, kā arī ģeopolitiskā satricinājuma dēļ, kas noveda pie sertifikācijas pilnīgas apturēšanas Krievijā un Baltkrievijā. Lai nezaudētu tirgus līdera pozīcijas un atgūtu uzticību, FSC pašlaik īsteno vairākas stratēģiskas reformas.

Ģeopolitiskie riski un *Conflict Timber* kontrole

Pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā FSC piedzīvoja sertifikātu masīvu atsaukšanu šajā reģionā, kas radīja koksnes deficītu Eiropā un pamudināja dažus uzņēmumus pat atteikties no FSC, bažījoties par vietējā tirgus interešu ignorēšanu. Lai cīnītos ar nelegālās koksnes apiešanas ceļiem, laikā kad Krievijas koksne tiek ar dokumentu viltošanas palīdzību "pārvērsta" par Kazahstānas, Kirgizstānas, Gruzijas vai Turcijas koksni, FSC pastiprina valstu riska novērtējumus. Tiek ieviesti starptautiski liegumi piegādes ķēdēm no augsta riska zonām, un uzņēmumiem tiek uzlikts pienākums veikt padziļinātu izpēti pat par it kā drošām trešajām valstīm.

Cīņa ar kontroles trūkumu un auditu vājumu

Lielākais FSC klupšanas akmens ir bijusi paļaušanās uz "papīra auditiem", kur krāpniecību piegādes ķēdēs bija viegli noslēpt. FSC tagad masveidā pāriet uz digitālajiem risinājumiem

Tiek ieviesta *FSC Blockchain* platforma, kas reāllaikā reģistrē katru koksnes darījumu, neļaujot sistēmā mākslīgi "uzpūst" sertificētas koksnes apjomus. Kontrolei tiek izmantoti satelīta attēli un ģeotelpiskie dati, kas ļauj auditoriem attālināti redzēt, vai deklarētajā cirsmā tiešām nav notikusi pārmērīga meža izstrāde.

Mazspējas novēršana un pielāgošanās ES Atmežošanas regulai

Saskaroties ar kritiku, ka sertifikācija nespēj apturēt globālo atmežošanu, FSC savu nākotni saista ar integrāciju valstiskajos regulējumos. FSC organizācija ir izstrādājusi FSC normatīvo moduli jeb *Regulatory Module*, kas ir pilnībā salāgots ar ES Atmežošanas regulas – EUDR - prasībām. Tā kā lielajiem un vidējiem uzņēmumiem EUDR izpilde kļūst obligāta, FSC piedāvā gatavu

sistēmu, kas automātiski vāc nepieciešamās ģeolokācijas koordinātas un veic riska analīzi. Tas padara sertifikātu par praktisku juridisku rīku, nevis tikai mārketinga uzlīmi.

No koksnes izstrādes uz ekosistēmu pakalpojumiem

Saprotot, ka tikai uz koksnes apjomu balstīts bizness vairs neatbilst mūsdienu klimata mērķiem, FSC aktīvi virza Ekosistēmu pakalpojumu procedūru un jaunas rezolūcijas dabas atjaunošanai - *Motion 46/2025*. Nākotnes stratēģija paredz, ka meža īpašnieki varēs saņemt FSC sertifikātu un finanšu investīcijas nevis par mežizstrādi, bet gan par oglekļa piesaisti, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ūdens resursu aizsardzību. Tas palīdzēs piesaistīt zaļo kapitālu un padarīs sertifikāciju pievilcīgu tiem mežu īpašniekiem, kuri nevēlas nodarboties ar intensīvu mežsaimniecību

FSC sistēmas divi transformējošie virzieni - digitālā krāpnieku apkarošana un pāreja uz dabas kapitāla monetizāciju - iezīmē būtiskas izmaiņas mežu apsaimniekošanas nozarē.